

Nr. 4 - Persillekræmmeren - 2003

”Engblommer”

Ovennævnte titel dækker over en erindringsbog ”Engblommer” (1961), der er skrevet af Karen Ballisager. Karen Ballisager havde opvækst i Stensballe, 1917 – 1931, indtil sit 14 år, hvorefter hun som skik var, flyttede hjemmefra. I bogen fortælles om livet i Stensballe, om byens folk, kammerater, leg, og om skolegangen i Stensballe. Senere i bogen fortælles om ophold på efter- og højskoler, om plads som tjenestepige på Sjælland og Fyn samt i London og Reykjavik. Der fortælles om en cykeltur ned gennem Europa (pris 250 kr.) fra Stensballe og til i Rom, og under hele turen blev der skrevet rejsebrevne til Horsens Folkeblad, så folk i på egnen var orienteret om oplevelserne. Sluttelig fortælles der om jobbet som lærerinde på ungdomsskoler, herunder ægteskab med kæresten, samt aftenen den 4. maj 1945, hvor 2. verdenskrig sluttede. Alt i alt en velskrevet og underholdende bog. Den kan lånes på Horsens Bibliotek eller hos Stensballe Lokalhistoriske Arkiv.

Bogen ”Engblommer” har lokalhistorisk interesse. Arkivet har derfor ”sakset” nogle oplysninger vedr. Stensballe. Disse bringes i det følgende.

Karen Ballisager i 1962

Hjemmet

Karen Ballisager er født i 1917 på en gård ved navn ”Solvang”, Agervej 22. Hun fødtes, ti år efter fem søskende, altså en efternøler, og moderen var da 46 år. Faderen, Axel Ballisager, var en kendt mand på egnen. Han var byens sognefoged, leder af flere store foreninger, direktør for Landbosparekassen i Horsens, havde et par ridderkors og var nævnt i Kraks ”blå bog”, og kong Christian X hilste på ham, når de tilfældigt mødtes. Faderen var levende interesseret i bondens frigørelse og

højskolebevægelsen, og Saxos danmarkshistorie var den betydeligste bog på i hjemmets reol. Gården var et svineavlscenter, der beskæftigede flere karle og piger, og på stuehusets gavl fandtes en tavle med følgende tekst: Solvang opført 1864. Arbejde og bøn. På loftet stod den store trærulle, hvis bug var fyldt med kampesten. Tøjet blev viklet omkring træstokke, og to piger trak rullen frem og tilbage over stökkene. Som lille pige sad Karen på stenene, og som lidt større måtte hun naturligvis hive med i håndtagene. Køkkenet nævnes som et af de hyggeligste rum på gården. Ilden slikkede op af komfuret i lange ildtunger, og der duftede dejligt af pinde og træ, og ofte stod en pande med æbler og snuldrede på de bageste komfurringe. Øsen hang på vandspanden, og det var dejligt at læske sig med iskoldt brøndvand.

"Solvang" ca. 1920

Pogeskolen

Der var pogeskole i det gamle forsamlingshus, der lå på Agervej 2. En lille stue var skilt fra det øvrige med en grå trævæg. Der stod et langt brunt bord gennem lokalet, der var smalle, brune bænke at sidde på, alting var for mit blik bæfarvet og ikke spor interessant. I pogeskolen fik jeg lært at tælle til 100. Lærerinde Frk. Jensen husker jeg som en grå størrelse, der faldt nøje sammen med det øvrige. Frk. Jensen lærte os en masse remser, og på vej hjem fra skole havde vi sjov med at repetere dem. Blandt andet kunne vi haspe Ægyptens 10 plager af: ”Vand til blod og frøers mængde. Myg dernæst Egypten trængte. Utøj, pest og bylders nød, hagl og græshop, mørke, død”. Af musiske fag var der tegning efter fortegning, og sang: ”Højt på en gren en krage sad. Sørensen far har penge. I en kælder sort som kul osv”. Nogle af sangene kunne leges, og det var skægt. Hver dag inden vi skiltes, stod vi op og sang: ”Klokken slår, tiden går, evigheden os forestår”.

Den store skole

Den store skole (”a stue skowol”) lå som i dag på Fortevej 3 (bygget 1907) Den bestod dengang af den lille og den store klasse. Lille klasse havde 3 og store klasse havde 2 årgange børn i samme skolestue. Der var kun undervisning hveranden dag. Læreren hed Gejlager (landskendt forfatter og lokalhistoriker 1878 – 1955). En mand vi havde stor respekt for. Når han viste sig, også på landsbygaden, skulle vi neje dybt. Jeg fik byttet griflen og den lille sorte tavle fra pogeskolen med papir og blyant, og så længe sagen drejede sig om skrivning og læsning, ja om salmevers og Luthers katekismus, kunne det sagtens gå an. Men regning! – Ikke om jeg under

nogen omstændigheder kunne få tallene til at sige mig noget som helst. Far regnede stykkerne for mig, men han kunne ikke forklare, hvordan det gik til. Helt galt gik det, når vi skulle regne ved den store tavle. Jeg syntes, jeg blev trukket til guillotinen, og de få skridt op til tavlen, det var en lidelse hver gang. Gejlager var en dygtig fortæller. Når han rigtig var oplagt, forsvandt den grå skolestue, og himlen hvælvende sig lysende over os, f.eks. nordisk mytologi, bibelhistorie og opdagelsesrejser. Gejlager fortalte også om Kresten Kold, hvordan denne særegne personlighed kunne trække mennesker op, så de aldrig siden gik i stå. På legepladsen var der såmænd ikke blidere klima, end der er i dag. Vi tværede hinanden ud, pillede de blærede ned og tildelte de stærke helteroller.

Vær præstegård

Vær præstegård (bygget i 1654) var en enestående smuk og fredet bindingsgård. Min bror og svigerinde havde forpagtet avlsgården. En tidlig morgen i maj 1927 råbte mor: Hjælp – præstegården brænder! - Straks løb alle mod Vær med spande og knive i hænderne. Præstens husassistent havde i et anfald af sindssyge lukket sig inde på sit værelse og kommet til at antænde gården, og desværre næret ilden ved at åbne vinduerne, der nedbrændte til grunden. Min bror og hans familie flyttede senere ind i den nye avlsgård, der blev bygget på den anden side vejen vest for den gamle præstegård. Af den gamle præstegård overlevede kun gårdspladsens lindetræ. Det står dør endnu.

Møllen på Tværvej, der blev nedrevet i 1942

Vær gamle præstegård, der nedbrændte i 1927

Stensballe Lokalhistoriske Arkiv

webmaster@stensballe-arkiv.dk